

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

ВНМУ ім. М.І. Пирогова

ректор ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

« 01 » травня 2026 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ I9 Громадське здоров'я
(код та найменування спеціальності)

Вінниця 2026

	2
Розділ 1. Загальні питання гігієни та екології	4
Розділ 2. Спеціальні питання гігієни та екології	6
Розділ 3. Основи громадського здоров'я. Методика оцінки стану здоров'я населення. Детермінанти здоров'я. Сучасні виклики громадському здоров'ю в Україні та світі	10
Розділ 4. Основи організації системи громадського здоров'я та охорони здоров'я. Профілактика в системі громадського здоров'я	11
Розділ 5. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки стану здоров'я населення	12
Розділ 6. Загальна епідеміологія	13
Розділ 7. Спеціальна епідеміологія	14
Список рекомендованої літератури	15
Додаток 1. Критерії оцінювання, структура оцінки та порядок оцінювання підготовленості навчальних досягнень осіб, які складають вступний іспит до Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова МОЗ України	21

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту зі спеціальності 19 “Громадське здоров’я”. Програму вступного іспиту складено для осіб, які вступають на навчання до Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова МОЗ України для здобуття ступеня доктора філософії (PhD) в галузі 1 “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення” за спеціальністю 19 “Громадське здоров’я” (третій освітньо-науковий рівень вищої освіти) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” або освітнього ступеня “Магістр”.

Прийом здобувачів освіти. Прийом осіб для здобуття третього освітньо-наукового рівня вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі 1 “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення” за спеціальністю 19 “Громадське здоров’я” у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова МОЗ України проводиться за результатами фахового вступного іспиту.

Вступний іспит. Вступний іспит проводиться у формі письмового тестування. Мета вступного іспиту полягає у з’ясуванні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін відповідно до програми підготовки фахівця за освітньо-науковим рівнем вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі 1 “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення” за спеціальністю 19 “Громадське здоров’я”.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальним планом для підготовки здобувачів за освітньо-наукового рівня вищої освіти доктора філософії (PhD) в галузі 1 “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення” за спеціальністю 19 “Громадське здоров’я” вступники повинні мати базову вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Спеціаліст” або за освітнім ступенем “Магістр” та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі знань “Охорона здоров’я та соціальне забезпечення”. Обов’язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Змістом програми є питання з гігієни та екології і основ здоров’я, соціальної медицини, біостатистики та епідеміології, які охоплюють знання, необхідні для засвоєння нової інформації за спеціальністю 19 “Громадське здоров’я”, а саме: знання чинників, що впливають на здоров’я населення, знання заходів щодо збереження та зміцнення здоров’я, сучасні уявлення про наукові основи здорового способу життя, тенденції розвитку гігієни та екології, охорони праці в галузі у

теперішній час, міжнародні та екологічні аспекти, соціальної медицини та організації охорони здоров'я, громадського здоров'я та доказової епідеміології, базові знання для опанування наукових та статистичних досліджень у сфері громадського здоров'я.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

Тема 1. Гігієна як наука, її мета, завдання. Методи гігієнічних досліджень. Гігієнічне значення навколишнього середовища та методи його дослідження.

Гігієна як наука, її мета та завдання. Профілактична спрямованість вітчизняної медицини, громадська і особиста профілактика, первинна, вторинна і третинна профілактика, визначальні пріоритети.

Санітарія як галузь практичної діяльності охорони здоров'я. Різновиди санітарії. Значення знань гігієни і санітарії для формування професійного мислення та практичної діяльності у сфері громадського здоров'я.

Основи методології гігієни: закони і категорії гігієни та особливості їх використання. Методи та методики гігієнічних досліджень. Гігієнічне значення навколишнього середовища. Методи вивчення стану навколишнього середовища та методи вивчення впливу навколишнього середовища на здоров'я людини.

Тема 2. Гігієнічне значення сонячної радіації.

Фізичні основи випромінювання Сонця. Вплив сонячної активності на біосферу, організм людини та здоров'я населення. Поняття про сонячну активність, "сонячний вітер", міжпланетне магнітне поле. Значення озонового шару атмосфери.

Гігієнічне значення ультрафіолетового випромінювання та особливості його використання в медицині. Недостатнє і надмірне ультрафіолетове опромінення та їх негативний вплив на організм. Використання природної і штучної ультрафіолетової радіації для профілактики захворювань людини.

Гігієнічне значення видимого випромінювання та особливості його використання в медицині, прилади для визначення.

Гігієнічне значення інфрачервоного випромінювання, патологічні зрушення, що зумовлені надмірною його дією, та їх профілактика.

Тема 3. Гігієнічне значення складових біосфери (атмосфери, гідросфери, літосфери).

Біосфера та її провідні складові (атмосфера, гідросфера, літосфера). Вчення В.І. Вернадського про ноосферу. Атмосфера та її будова. Природний хімічний склад атмосферного повітря та гігієнічне значення окремих його складових. Атмосферний тиск та його вплив на організм. Електричний стан атмосфери (іонізація повітря, електричне поле Землі, геомагнітне поле, електромагнітні поля тощо), його гігієнічне значення. Гідросфера та її будова. Літосфера та її будова.

Основні джерела, види і наслідки антропогенного забруднення атмосферного повітря. Вплив забрудненого повітря на здоров'я і умови проживання населення. Шляхи та засоби профілактики негативного впливу забрудненого атмосферного повітря на здоров'я.

Тема 4. Гігієнічне значення клімату, погоди, їх вплив на здоров'я населення.

Клімат, визначення поняття. Кліматотвірні та кліматохарактеризуючі фактори. Загальні та прикладні класифікації клімату. Клімат, здоров'я і працездатність. Акліматизація. Фази акліматизації. Використання клімату з лікувально-оздоровчою метою.

Погода, визначення поняття. Основні закономірності формування погоди. Погодотвірні та погодохарактеризуючі фактори. Прямий і опосередкований вплив погоди на здоров'я людини. Медичні класифікації погоди. Геліометеотропні реакції.

Тема 5. Гігієна населених місць. Гігієна житла. Мікроклімат, опалення, вентиляція, природне та штучне освітлення, методи їх вимірювання і гігієнічна оцінка.

Житло, соціально-гігієнічні проблеми житлового будівництва. Види житлових та громадських будівель. Гігієнічне значення фізичних властивостей повітря (температури, вологості та швидкості руху). Мікроклімат і його гігієнічне значення. Види та вплив дискомфортного (охолоджувального і нагрівного) мікроклімату на теплообмін людини та її здоров'я.

Гігієнічне значення природного і штучного освітлення в житлових та громадських приміщеннях, їх гігієнічна оцінка. Методи визначення і гігієнічної оцінки пилових, хімічних та бактеріологічних забруднень повітря. Основні поняття про види, гігієнічне значення та показники вентиляції.

Тема 6. Гігієна води та водопостачання.

Вода як фактор навколишнього середовища та її гігієнічне значення. Загальні гігієнічні вимоги до якості питної води, її органолептичних властивостей, хімічного складу та епідемічної безпеки.

Епідеміологічне значення води. Роль води і умов водопостачання у розповсюдженні інфекційних захворювань. Класифікація інфекційних захворювань, збудники яких передаються водою (холера, черевний тиф, дизентерія тощо). Роль санітарно-показових мікроорганізмів для оцінки якості питної води за бактеріальним складом. Вода як етіологічний фактор захворювань неінфекційної природи.

Джерела водопостачання та їх порівняльна гігієнічна характеристика. Централізована і децентралізована системи водопостачання, їх порівняльна гігієнічна характеристика. Державні санітарні правила і норми якості води. Методи покращання якості води.

Тема 7. Гігієна та фізіологія праці. Методика гігієнічної оцінки важкості і напруженості праці та шкідливостей трудового процесу.

Фізіологія праці, шкідливі фактори трудового процесу. Втома та перевтома, заходи щодо попередження перевтоми. Поняття про професійні шкідливості та професійні захворювання, їх класифікація. Захворювання, пов'язані з високим рівнем нервово-психічного напруження, інтенсифікацією виробничих процесів.

Організація робочого місця. Монотонність праці, її профілактика. Поняття про важкість та напруженість праці. Ергономіка. Гігієнічні вимоги до режиму праці. Санітарне законодавство про охорону праці.

Гігієнічна характеристика шкідливих факторів виробничого середовища та реакції організму на їх вплив. Професійні захворювання і отруєння та їх профілактика.

Гігієна праці в основних галузях промислового та сільськогосподарського виробництва, жінок і підлітків, осіб похилого віку та інвалідів. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища (захист тіла, зору, слуху, органів дихання).

Розділ 2. СПЕЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

Тема 1. Гігієна дітей і підлітків. Закономірності росту і розвитку дитячого організму. Гігієна трудового навчання та фізичного виховання дітей і підлітків.

Чинники навколишнього середовища та соціальні умови життя, що

впливають на процеси формування здоров'я дітей і підлітків. Загальні закономірності росту і розвитку дитячого та підліткового організму. Критерії оцінки та показники здоров'я дітей і підлітків. Методика комплексної оцінки стану здоров'я дітей і підлітків.

Фізичний розвиток як важливий критерій оцінки стану здоров'я. Основні показники фізичного розвитку. Правила антропометрії. Поняття про біологічний та календарний вік. Сучасні уявлення про епохальну та внутрішньовікову акселерацію і децелерацію (ретардацію). Методи оцінки фізичного розвитку дітей і підлітків (метод сигмальних відхилень, оцінка за шкалами регресії, комплексний, центильний методи).

Гігієнічні вимоги до навчальних меблів та їх фізіологічне обґрунтування. Гігієнічні вимоги до розміщення навчальних меблів у шкільному класі.

Гігієнічна оцінка навчально-виховного режиму дітей різних вікових груп. Методика гігієнічного контролю за організацією фізичного виховання та трудового навчання дітей і підлітків. Методи вивчення вікових психофізіологічних особливостей дітей і підлітків. Професійна орієнтація як гігієнічна проблема. Поняття про професійний відбір.

Тема 2. Гігієна харчування, його екологічні та соціальні проблеми. Методика оцінки харчового статусу людини та її потреб в харчових речовинах і енергії.

Фізіолого-гігієнічні основи харчування. Теорії харчування, функції їжі та види харчування. Методики визначення енерговитрат людини і потреб в основних нутрієнтах. Норми фізіологічної потреби у харчових речовинах та енергії для різних груп населення.

Поняття про раціональне, превентивне, лікувально-дієтичне та лікувально-профілактичне харчування та основні їх принципи. Методики оцінки адекватності харчування. Поняття про харчовий статус та методики його оцінки. Принципи харчування людей різних вікових груп та професій.

Фізіолого-гігієнічне значення нутрієнтів (білків, жирів вуглеводів, вітамінів, мікроелементів). Гігієнічна характеристика харчових продуктів та їх санітарна експертиза.

Теоретичні аспекти та методика профілактики аліментарних та аліментарно-зумовлених захворювань. Методика розслідування та профілактика харчових отруєнь. Гігієнічні основи лікувального, дієтичного та лікувально-профілактичного харчування.

Тема 3. Гігієна закладів охорони здоров'я.

Гігієнічна оцінка розміщення та планування окремих структурних підрозділів закладів охорони здоров'я. Особливості планування та облаштування спеціалізованих лікарень і відділень. Значення оптимального гігієнічного режиму закладів охорони здоров'я для підвищення ефективності лікування хворих, профілактики внутрішньолікарняних інфекцій, створення безпечних умов праці персоналу.

Сучасні системи забудови закладів охорони здоров'я (централізована, блочна, децентралізована, павільйонна, змішана), їх порівняльна гігієнічна оцінка, перспективи удосконалення. Гігієнічні вимоги до земельних ділянок розміщення лікарень. Палатна секція та її склад. Лікарняна палата, варіанти її планування і обладнання для соматичних хворих, хворих інфекційних, психіатричних, реанімаційних відділень та відділень реабілітації. Особливості планування боксів і напівбоксів в інфекційних та дитячих відділеннях лікарні.

Гігієнічна оцінка умов перебування хворих та гігієна праці медичних працівників у закладах охорони здоров'я. Санітарно-гігієнічний і протиепідемічний режим та заходи профілактики внутрішньолікарняних інфекцій. Гігієнічні вимоги до режиму профілактики респіраторних та кишкових захворювань серед хворих і персоналу під час епідемій та пандемій.

Тема 4. Радіаційна гігієна. Протирадіаційний захист в закладах охорони здоров'я. Методи і засоби радіаційного контролю.

Гігієнічна характеристика іонізуючого випромінювання та його джерел. Якісні та кількісні характеристики радіонуклідів. Біологічна дія іонізуючого випромінювання, її особливості та основні умови, від яких вона залежить. Радіаційний і медичний контроль під час роботи з радіонуклідами та іншими джерелами іонізуючого випромінювання. Гігієнічне нормування іонізуючого випромінювання.

Іонізуюче випромінювання як чинник навколишнього середовища, його джерела (природні, техногенно-підсилені природного походження, індустріальні) та його характеристики. Радіаційний фон. Радіаційна безпека населення та чинники, що її визначають. Чорнобильська катастрофа і її наслідки для здоров'я населення та навколишнього середовища.

Розрахункові методи оцінки протирадіаційної безпеки та параметрів захисту від зовнішнього опромінення. Гігієнічна оцінка протирадіаційного захисту персоналу і радіаційної безпеки пацієнтів при застосуванні джерел іонізуючого випромінювання в закладах охорони здоров'я.

Тема 5. Здоровий спосіб життя, особиста гігієна. Фізична культура, основи загартовування. Психогігієна та хроногігієна.

Здоровий спосіб життя, визначення, зміст. Особиста гігієна як галузь гігієнічної науки, її зміст та значення для збереження і зміцнення здоров'я в сучасних умовах. Гігієна тіла, шкіри та волосся. Гігієна ротової порожнини і зубів, засоби догляду за ними та їх гігієнічна оцінка.

Профілактика гіпокінезії. Фізична культура як один з найважливіших елементів особистої гігієни в сучасних умовах. Організація гігієнічного контролю за дозуванням фізичних навантажень. Загартовування. Основні фактори загартовування. Принципи та засоби загартовування з використанням природних чинників (сонячне випромінювання, повітря, вода тощо).

Поняття про психічне здоров'я та критерії його оцінки. Методи психофізіологічних і психогігієнічних досліджень. Психогігієнічні основи охорони психічного здоров'я та профілактики нервово-психічних зрушень. Медико-психологічний і психогігієнічний підхід до проблем охорони психічного здоров'я. Біологічні та соціальні чинники порушень психічного здоров'я. Особливості особистості людини і їх зв'язок зі станом психічного здоров'я. Вікова психогігієна. Психогігієна праці, відпочинку, побуту.

Біологічні ритми та стан здоров'я. Поняття про біологічні ритми. Десинхроноз як основний вид хронопатології. Біоритмологічні принципи раціональної організації навчальної та професійної діяльності. Рухова активність як синхронізатор біологічних ритмів. Хроногігієна як основа профілактики десинхронозів.

Основні шляхи та засоби гігієнічного навчання та виховання різних груп населення. Критерії ефективності роботи лікаря, що спрямована на формування здорового способу життя.

Тема 6. Гігієна одягу та взуття. Гігієнічна оцінка тканин та побутового, виробничого і лікарняного одягу.

Гігієна одягу та взуття. Гігієнічні вимоги до різних видів тканин. Порівняльна гігієнічна характеристика одягу та взуття з природних і штучних тканин та матеріалів.

Вимоги до одягу і взуття для різних вікових груп населення. Фізичні та хімічні показники, які характеризують гігієнічні властивості тканин для одягу дітей і людей похилого віку. Гігієнічна оцінка тканин та побутового, виробничого і лікарняного одягу.

Засоби особистої гігієни, методи їх дослідження та оцінки. Сучасні мийні засоби, їх гігієнічна оцінка.

Розділ 3. ОСНОВИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я. МЕТОДИКА ОЦІНКИ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ. ДЕТЕРМІНАНТИ ЗДОРОВ'Я. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ГРОМАДСЬКОМУ ЗДОРОВ'Ю В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Тема 1. Концепція здоров'я населення. Визначення здоров'я. Методи вивчення здоров'я населення.

Концепція здоров'я населення. Визначення здоров'я. Методи вивчення здоров'я населення. Прямі, непрямі, ключові показники здоров'я. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація. Вплив соціального середовища, способу життя, стану довкілля, біологічних чинників на здоров'я населення. Значення медичної допомоги у формуванні здоров'я населення.

Тема 2. Демографічні показники як непрямі індикатори здоров'я населення. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.

Демографічні показники як непрямі індикатори здоров'я населення. Джерела демографічної інформації. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів. Динаміка чисельності та складу населення в різних регіонах світу, країнах і в Україні. Віковий та статевий склад населення. Природний рух населення. Народжуваність, показники та чинники, що впливають на народжуваність. Сучасні тенденції та регіональні особливості народжуваності в Україні та світі. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, віково-статеві та територіальні особливості. Смертність немовлят. Значення показника для оцінки стану здоров'я населення, рівня соціально-економічного благополуччя та розвитку суспільства. Провідні причини смертності немовлят. Середня очікувана тривалість життя, її динаміка в різних регіонах світу і в Україні.

Тема 3. Захворюваність населення як показник громадського здоров'я та медико-соціальна проблема.

Поняття про захворюваність, мета її вивчення. Захворюваність населення як показник громадського здоров'я та медико-соціальна проблема. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань. Матеріали про захворюваність як основа планування профілактичних програм, ресурсів та діяльності системи охорони здоров'я. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Чинники, що впливають на повноту даних про захворюваність в залежності від методів її вивчення.

Тема 4. Інфекційна захворюваність в Україні та світі.

Інфекційна захворюваність в Україні та світі. Туберкульоз як медико-соціальна проблема. Захворюваність на ВІЛ-інфекцію/СНІД та інші соціально-вагомні хвороби в Україні та світі.

Тема 5. Найважливіші соціально-вагомні хронічні неінфекційні захворювання.

Найважливіші соціально-вагомні хронічні неінфекційні захворювання. Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на процеси поширення захворювань. Методи профілактики хронічних неінфекційних захворювань.

Тема 6. Інвалідність як показник громадського здоров'я.

Інвалідність як показник громадського здоров'я. Види і причини інвалідності та її медико-соціальне значення. Шляхи профілактики інвалідності. Реабілітація та її види.

Розділ 4. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. ПРОФІЛАКТИКА В СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Тема 1. Громадське здоров'я як наука та практична діяльність. Основні оперативні функції громадського здоров'я.

Громадське здоров'я як наука та практична діяльність. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні та світі.

Тема 2. Система охорони здоров'я. Організація, структура та функції системи охорони здоров'я в Україні.

Система охорони здоров'я. Організація, структура та функції системи охорони здоров'я в Україні. Види медичної допомоги за Основами законодавства України про охорону здоров'я (№ 2801-ХІІ, у чинній редакції): екстрена, первинна, спеціалізована та паліативна медична допомога, медична реабілітація. Державний захист права на охорону здоров'я. Значення доступності та якості медичної допомоги у збереженні здоров'я населення.

Тема 3. Профілактика в системі громадського здоров'я. Промоція здоров'я як профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я.

Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Промоція здоров'я як профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я. Види, форми та методи медико-гігієнічного навчання та виховання населення. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання.

Тема 4. Міжнародні організації в забезпеченні охорони здоров'я населення.

Міжнародні організації в забезпеченні охорони здоров'я населення. Всесвітня організація охорони здоров'я, Дитячий фонд ООН, Міжнародна організація праці, Міжнародний комітет Червоного Хреста. Структура та функції ВООЗ. Глобальні кампанії з охорони здоров'я.

Розділ 5. БІОСТАТИСТИКА ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Тема 1. Методичні основи організації та планування статистичних досліджень.

Методичні основи організації та планування статистичних досліджень. План і програми статистичного дослідження. Мета та завдання дослідження. Джерела статистичної інформації. Об'єкт дослідження, одиниця спостереження. Види досліджень за обсягом: вибіркові та суцільні. Типи даних, якісні і кількісні дані. Методи збирання статистичного матеріалу: безпосередня реєстрація, викопіювання, опитування.

Тема 2. Методи узагальнення статистичних даних.

Методи узагальнення статистичних даних у абсолютних і похідних величинах. Види відносних величин (інтенсивні, екстенсивні, відносної інтенсивності, співвідношення, наочності), методика їх розрахунку та методичні основи застосування для аналізу даних. Ряди динаміки та їх аналіз. Середні величини та показники варіації. Середнє арифметичне, практичне значення, методи розрахунку.

Тема 3. Графічні методи аналізу даних.

Графічні методи аналізу даних. Види діаграм: лінійні, стовпчикові, внутрішньо-стовпчикові, секторні, радіальні, картограми та картодіаграми, правила їх побудови, коректність використання.

Розділ 6. ЗАГАЛЬНА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

Тема 1. Введення в епідеміологію.

Значення епідеміології для громадського здоров'я. Основні епідеміологічні концепції та поняття. Епідеміологічні показники. Поширеність та інцидентність.

Тема 2. Причинність в медицині та епідеміології.

Вимірювання хвороби в епідеміології. Основні причини смертності. Поточні тенденції захворюваності і смертності у світі та в Україні. Поняття клінічної епідеміології. Визначення неінфекційних та інфекційних захворювань. Причини і результати захворювань.

Тема 3. Класифікація епідеміологічних (клінічних) досліджень.

Загальний огляд основних типів досліджень (описові, аналітичні, експериментальні та прогностичні). Описова епідеміологія. Групи ризику, території ризику, час ризику. Чинники ризику. Скринінгові дослідження. Профілактика та клінічні аспекти діагностики і лікування на ранніх стадіях хронічних захворювань.

Тема 4. Репроцесинг медичних виробів.

Дезінфекція та стерилізація. Визначення, класифікація, види, препарати, методи та показання до застосування, оцінка якості. Особливості розслідування спалахів. Дератизація. Дезінсекція.

Тема 5. Принципи профілактики та протидії інфекційним захворюванням.

Впорядкований перелік профілактичних та протиепідемічних заходів. Медико-санітарні заходи в осередках інфекційних захворювань. Особливості розслідування спалахів. Ліквідація інфекційних захворювань. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань. Ізоляція джерела інфекції. Заходи щодо контактних осіб.

Тема 6. Імунопрофілактика.

Теоретичні основи вакцинопрофілактики. Календар профілактичних щеплень. Розділи імунопрофілактики в Україні. Календар щеплень: види вакцинації, перелік протипоказань, поствакцинальні реакції. Термінова (лікувально-профілактична) вакцинація та серопротекція. Ефективність вакцинації: епідеміологічна, серологічна (імунологічна), клінічна та економічна.

Розділ 7. СПЕЦІАЛЬНА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

Тема 1. Епідеміологічна характеристика неінфекційних захворювань.

Тягар неінфекційних захворювань в Україні та світі. Стратегії та рівні профілактики. Програми скринінгу, їх характеристика, приклади та оцінка. Комунікація ризиків та промоція здоров'я.

Тема 2. Епідеміологічна характеристика групи фекально-оральних інфекцій.

Профілактика та заходи в осередках фекально-оральних інфекцій. Значення вакцинації при фекально-оральних інфекціях.

Тема 3. Епідеміологічна характеристика групи аерогенних інфекцій.

Профілактика та заходи в осередках аерогенних інфекцій. Значення вакцинації при аерогенних інфекціях.

Тема 4. Епідеміологічна характеристика групи парентеральних інфекцій.

Профілактика та заходи в осередках парентеральних інфекцій. Значення вакцинації при парентеральних інфекціях.

Тема 5. Епідеміологічна характеристика групи трансмісивних інфекцій.

Профілактика та заходи в осередках трансмісивних інфекцій. Значення вакцинації при трансмісивних інфекціях.

Тема 6. Епідеміологічна характеристика інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги.

Інфекційний контроль в медичних закладах. Рівні та види інфекційного контролю. Нормативна база інфекційного контролю.

Тема 7. Міжнародні медико-санітарні правила.

Особливо небезпечні, небезпечні та інші інфекційні хвороби. Карантинні заходи в разі виникнення випадків особливо небезпечних інфекційних хвороб на території країни. Індивідуальні засоби захисту (ЗІЗ), їх класифікація та правила застосування.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До розділів 1 та 2:

Основна:

1. Гігієна та екологія: підручник / Бардов В.Г., Омельчук С.Т., Мережкіна Н.В., Сергета І.В. та ін. [За ред. В.Г. Бардова] – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 472 с
2. Основи екології та профілактична медицина : підручник / Д.О. Ластков, І.В. Сергета, О.В. Швидкий та ін. – К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 472 с.
3. Основи екології: підручник / [В.Г. Бардов, В.І. Федоренко, Е.М. Білецька та ін.]; за ред. В.Г. Бардова, В.І. Федоренко. – Вінниця : Нова Книга, 2013 . – 424 с.
4. Гігієна та епідеміологія в системі військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій / С. Бондарь, Т. Гут, Р. Гут. – К. : Медицина, 2018. – 344 с.
5. Гігієна з основами екології: навчально-методичний посібник (ВНЗ І—ІІІ р. а.) / Л.В. Довженко, І.К. Лінькова. – К. : Медицина, 2017. – 149 с.
6. Радіаційна гігієна / В.О. Мурашко, Д.С.Мечев, В.Г. Бардов та ін. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.
7. Hygiene and ecology: підручник / Bardov V.G., Omelchuk S.T., Yavorovsky O.P., Serheta I.V. et al. // 2-nd edition, updated. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2018. – 688 p.
8. Громадське здоров'я: навчальний посібник [Грузєва Т.С., Галієнко Л.І., Гречишкіна Н.В. та ін.]; за заг. ред. Грузєвої Т. С., К.: Книга-плюс, 2021. 296 с.
9. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. - Вид. 3. Вінниця: «Нова книга», 2013. - 560 с.
10. Децик О.З., Кольцова Н.І., Стовбан І.В., Золотарьова Ж.М., Ціхонь З.О., Федорків Н.Б., Ковальчук Р.Є. Вибрані лекції з громадського здоров'я. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2019. 273 с.
11. Біостатистика : підручник / за заг. ред. Т. С. Грузєвої. – Вінниця : Нова Книга, 2020. –384 с.

Допоміжна:

1. Міхеєнко О. І. Загальна теорія здоров'я: навчальний посібник / О.І. Міхеєнко. – Суми: Університетська книга, 2017. – 156 с.
2. Основи здорового способу життя: підручник / М.І. Кручаниця, В.В. Кручаниця, К.П. Мелега, О.А. Дуло, Н.В. Розумикова. – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. – 264 с.
3. Якобчук А. В. Основи медичної валеології: навч. посібник / А. В. Якобчук, О. Г. Курик. – 2-ге вид. – Київ: Ліра-К, 2015. – 244 с.
4. Здоровий спосіб життя. Навчальний посібник / Ольга Ежова. – Київ «Університетська книга», 2017. – 127 с.
5. Гігієна праці / За ред. Ю.І. Кундієва, О.П. Яворовського. – К. : Медицина, 2011. – 904 с.
6. Державні санітарні норми та правила «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10): наказ МОЗ України від 12.05.2010 № 400 (у чинній редакції зі змінами, внесеними наказами МОЗ України від 29.11.2024 № 1984 та від 23.12.2024 № 2134).
7. Про організацію та проведення обов'язкових медичних оглядів працівників певних категорій: наказ МОЗ України від 08.09.2025 № 1393 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 27.10.2025 за № 1551/44957; чинний з 18.11.2025; втратив чинність наказ МОЗ України від 21.05.2007 № 246).

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт ВООЗ: Регіональний офіс для Європи: Темати про здоров'я (WHO Regional Office for Europe: Health topics) <https://www.who.int/europe/health-topics>
2. Офіційний сайт ВООЗ: Регіональний офіс для Європи: Україна (WHO Regional Office for Europe: Ukraine) <https://www.who.int/europe/countries/ukraine>
3. Офіційний сайт Центру громадського здоров'я МОЗ України <https://www.phc.org.ua/>
4. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <https://medstat.gov.ua/>
5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
6. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
7. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
8. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>

До розділів 3, 4 та 5:

Основна:

1. Громадське здоров'я: підручник / Т.С. Грузєва, В.М. Лехан, В.А. Огнєв та ін.; за заг. ред. Т.С. Грузєвої. – Вінниця: Нова Книга, 2023. – 616 с.
2. Соціальна медицина, громадське здоров'я: навчальний посібник: у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. – Харків: ХНМУ, 2023.
3. Громадське здоров'я у практиці сімейного лікаря: підручник / Є.Я. Склярів, М.А. Бичков, Н.М. Громнацька та ін.; за ред. Є.Я. Склярова, М.А. Бичкова. – Київ: Медицина, 2021. – 288 с.
4. Диспансеризація в діяльності лікаря та медичного закладу: навчальний посібник / О. М.Крекотень, Г. С. Черешнюк. – Вінниця: Нілан ЛДТ, 2014. – 276с.
5. Стратегічні цільові орієнтири нової Європейської політики «Здоров'я 2020» та шляхи її досягнення в Україні / В. Ф. Москаленко, Т. С. Грузєва, Л. І. Галієнко, Г. В. Іншакова. – Харків, 2013. – С. 125-137
6. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідеміологічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України, 2015 рік / за ред. Шафранського В.В.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2016. – 452 с.
7. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. нав. закладів / В.Ф. Москаленко, О.П.Гульчій, Т.С. Грузєва, [та ін.]. – К.:ВД «Авіцена», 2012. – 560 с.: іл.
8. Економіка охорони здоров'я: підручник / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, В.В. Таран та ін.; під ред. В.Ф. Москаленка. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 288 с.
9. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / за ред В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 200 с.
10. Москаленко В.Ф. Принципи побудови оптимальної системи охорони здоров'я: український контекст. Монографія. – К.: „Книга плюс”, 2008. – 320с.
11. Москаленко В.Ф., Грузєва Т.С., Іншакова Г.В. Право на охорону здоров'я у нормативно- правових актах міжнародного та європейського рівня. – Контраст, 2006.– 296 с.
12. Health economics: textbook / V. Moskalenko, V. Taran, O. Hulchiy [at al]; ed. by V. Moskalenko. – Vinnytsia: Nova Knyga, 2010 . – 112 p.

Допоміжна:

1. Mark Woodward (Third Edition) Epidemiology Study Design and Data Analysis, 2014
2. R. Bonita, R. Beaglehole, T. Kjellström. Basic epidemiology, 2nd edition. World Health Organization, 2006. 212p.
3. Health systems, health. Wealth and societal well-being. Assessing the case for investing in health systems. Edited by Josep Figueras and Martin McKee. Open university press. 1st edition, 2012. 302p.

Інформаційні ресурси:

1. The Ukrainian health financing system and options for reform / By Valeria Lekhan, Volodymyr Rudyi, Sergey Shishkin: Health Systems Financing Programme WHO Regional Office for Europe, 2007. — 33
2. <http://www.unicef.org/ukraine/ukr/>
3. <http://www.publichealth.com.ua/>
4. <http://sph.washington.edu/>
5. <https://www.apha.org/>

До розділів 6 та 7:

Основна:

1. Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П. Спеціальна епідеміологія: навч. посіб. – 3-є вид., переробл. та доповн. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 336 с.
2. Епідеміологія: протиепідемічні заходи : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, Н. І. Ільїна [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 288 с.
3. Епідеміологія у схемах : навчальний посібник / М. Д. Чемич, Н. Г. Малиш, О. М. Чемич, Н. І. Ільїна. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 256 с.
4. Виноград Н.О. Військова епідеміологія: навч. посіб. / Н.О. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 184 с.
5. Виноград Н.О. Загальна епідеміологія: навч. посіб. / Н.О. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 200 с.

Допоміжна:

1. Виноград Н.О. Термінологічний словник: Епідеміологія. Біологічна безпека: Навч. посіб. / Н.О. Виноград. – К.: ВСВ «Медицина», 2016. – 136 с.
2. Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases 9th edition. Elsevier, 2019, 4895 p.

3. Oxford Handbook of infectious diseases and microbiology. Oxford University Press, 2017, 914 p.
4. Essentials of clinical infectious diseases 2nd edition. William F. Wright. Demos Medical, 2018, 488 p.
5. Jawetz, Melnick & Adelberg's Medical Microbiology 28th edition. McGraw-Hill, 2019.
6. Infectious Diseases: A Clinical Short Course, Fourth Edition. Frederick S. Southwick. McGraw-Hill Education, 2020, 735 p.
7. Mims' Pathogenesis of Infectious Disease 6th edition. Academic press, 2015, 328 p.
8. Gordis Epidemiology 6th edition. Elsevier, 2019, 434 p.
9. Essentials of Epidemiology in Public Health, Fourth Edition, Jones & Bartlett Learning, 2020, 541 p.
10. Introduction to Epidemiology, Seventh Edition, Ray M. Merrill. Jones & Bartlett Learning, 2016, 360 p.
11. Practical healthcare epidemiology. Cambridge university press, 2018, 455 p

Інформаційні ресурси:

1. U.S. National Library of Medicine – Национальная медицинская библиотека США – <http://www.nlm.nih.gov/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського - <http://www.dnrb.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека Харківського національного медичного університету – <http://libr.knmu.edu.ua/index.php/biblioteki>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського - <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна наукова медична бібліотека України – <http://www.library.gov.ua/>
6. Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
7. Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
8. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <https://medstat.gov.ua/>
9. Журнал British Medical Journal www.bmj.com
10. Журнал Evidence-Based Medicine ebm.bmj.com
11. Офіційне інтернет-представництво Президента України - <http://www.president.gov.ua>
12. Верховна Рада України - <http://www.rada.gov.ua>
13. Кабінет Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>

14. Міністерство освіти і науки України - <http://www.mon.gov.ua>
15. Міністерство охорони здоров'я України - <http://www.moz.gov.ua>
16. Державна служба України з надзвичайних ситуацій - <http://www.dsns.gov.ua>
17. Рада національної безпеки та оборони України <http://www.rnbo.gov.ua>
18. Всесвітня організація охорони здоров'я - <http://www.who.int>
19. Centers for Disease Control and Prevention - <https://www.cdc.gov/>

**Голова предметної екзаменаційної
комісії, к. держ. упр., доцент, доцент ЗВО
кафедри менеджменту та маркетингу**

Костянтин ГЕРАСИМЮК

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК
ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ОСІБ, ЯКІ СКЛАДАЮТЬ ВСТУПНИЙ ІСПИТ ДО АСПІРАНТУРИ ЗА
СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 19 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»
ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМ. М. І. ПИРОГОВА**

1. Вступні випробування до аспірантури за спеціальністю 19 «Громадське здоров'я» проводиться у формі вступного фахового іспиту (фахового випробування) шляхом складання письмового тестового іспиту.

2. Кожний екзаменаційний білет письмового тестового іспиту включає у свою структуру 50 тестів з конкурсного предмету, що дозволяють всебічно перевірити основоположні теоретичні знання та базові практичні навички вступника з провідних аспектів навчальної дисципліни. Кожне питання екзаменаційного білету має п'ять варіантів відповіді, з яких один варіант є вірним.

3. Тривалість іспиту складає – до 90 хвилин.

4. Оцінювання відповідей вступників здійснюється за 200-бальною шкалою від 0 до 200 балів.

5. Кожне тестове завдання екзаменаційного білету письмового тестового іспиту оцінюється наступним чином:

- 4 бали – отримано вірну відповідь на поставлене питання: обґрунтовано всі ключові моменти розв'язування проблеми, що поставлена, або зазначено всі необхідні для доведення положення;
- 0 балів – отримано невірну відповідь на поставлене питання, відповідь відсутня або вибрано більше, ніж одна відповідь.

6. Бал, яким оцінюється результат іспиту, є кількістю правильних відповідей на білет з 50 тестових питань, що переведена у шкалу від 0 до 200 балів відповідно до даних наведених в таблиці 1.

7. Вважається, що вступник успішно склав іспит, якщо він набрав 100 і більше балів.

8. Кількість тестових балів за вступне випробування розраховується як сума тестових балів за виключенням тестових балів, знятих за виправлення в аркуші відповідей.

9. Політика щодо виправлень є наступною: за кожні 5 виправлень знімається 1 тестовий бал від загальної кількості тестових балів, яку вступник може отримати на вступному випробуванні

Таблиця 1

Таблиця переведення кількості наданих правильних відповідей у 200-бальну рейтингову шкалу та визначення суми балів, отриманих на тестуванні (рейтингова оцінка)

Кількість правильних відповідей	Сума балів, отриманих на тестуванні (рейтингова оцінка)	Іспит
0	0	не складено
1	4	не складено
2	8	не складено
3	12	не складено
4	16	не складено
5	20	не складено
6	24	не складено
7	28	не складено
8	32	не складено
9	36	не складено
10	40	не складено
11	44	не складено
12	48	не складено
13	52	не складено
14	56	не складено
15	60	не складено
16	64	не складено
17	68	не складено
18	72	не складено
19	76	не складено
20	80	не складено
21	84	не складено
22	88	не складено
23	92	не складено
24	96	не складено
25	100	складено
26	104	складено
27	108	складено
28	112	складено
29	116	складено

30	120	складено
31	124	складено
32	128	складено
33	132	складено
34	136	складено
35	140	складено
36	144	складено
37	148	складено
38	152	складено
39	156	складено
40	160	складено
41	164	складено
42	168	складено
43	172	складено
44	176	складено
45	180	складено
46	184	складено
47	188	складено
48	192	складено
49	196	складено
50	200	складено